

Història del Centre d'Estudis Joan XXIII

Carme Arderiu Vendrell

Mestra i tutora de primària

Lluís Camós Cabecerán

Enginyer tècnic, professor d'FP i de cursos d'inserció laboral

Agraïment a les persones que han contribuït a la redacció de l'article:
Lali Xiberta, primera professora de l'escola.
Natxo Velasco, SJ, professor i director, ara jubilat.
Juan Pedro Carrasco, professor, ara jubilat.
Alfonso Perdigón, pare d'alguns dels primers alumnes.
Luís Carlos García, un dels primers alumnes i actualment pare d'escola.

La història del C. E. Joan XXIII no hauria estat possible sense l'entusiasme del seu fundador, Josep Ituarte Mata SJ(Medalla d'Or de la ciutat a títol pòstum). Ell va saber "engrescar", en el seu projecte, un grup de persones joves jesuïtes i laics, amics, gent del barri, pares, mares, educadors, empreses, institucions...

Tots ells, amb la seva il·lusió, entrega i treball han fet possible que allò que en aquell temps semblava una utopia sigui ara una realitat.

La Lali Xiberta, que juntament amb Lali Carreres varen ser les pioneres del Joan XXIII, ens explica:

"L'estiu del 68, un grup de joves, amb el Pepe Ituarte al capdavant, van fer una enquesta al barri de Bellvitge per saber quines eren les necessitats prioritàries. (En aquell moment Bellvitge era un grup d'edificis sense voreres, ni clavegueram, ni ambulatoiris, ni escoles, ni...).

Es va decidir començar una escola amb nens i nenes de 4 anys. La immobiliària va cedir un espai en un altell del carrer Ermita, 20.

El mes de novembre va començar el curs amb 12 o 15 nens i nenes. Abans, gent voluntària havia netejat i adequat l'espai i també havia comprat material. L'espai era molt precari i compartíem els lavabos amb els altres llogaters dels locals de l'altell. Sor-

tíem a jugar al descampat que teníem a prop, davant l'Ermita. Aquest fet ens va provocar més d'un ensurt."

Vàrem intentar posar les bases educatives fonamentant-nos en la reforma pedagògica d'aquell moment i en el moviment de mestres de Rosa Sensat. El fet de dur a terme una escola activa, mixta i catalana no hagués estat possible sense la il·lusió i el suport incondicional de Pepe Ituarte i d'un grup de pares i mares.

En aquell primer temps, com que l'escola encara no tenia nom i les dues mestres ens dèiem Eulàlia, la gent en deia afectuosament: "*L'Escola de les Lalis*". A poc a poc, cada any es va anar augmentant un curs, així també la confiança en aquella nova escola. A molta gent li costava entendre aquella nova escola que era diferent, barrejava els nens i les nenes (es va fer coeducació des dels inicis), els parlaven i ensenyaven en català i s'aprenia jugant. El lema de l'escola era: "*Aprender es divertido*".

El segon any, curs 1969/1970 i en uns locals de l'altell del carrer de l'Ermita, 80 es va fer alfabetització i administratiu no reglat. També es va començar un primer curs de batxillerat amb 12 alumnes. El desembre del 1970, es va passar al local comercial del carrer Prado, 80 i l'Ajuntament ens va cedir un terreny prop del local, amb una tanca provisional, per utilitzar-lo com a pati.

Es va continuar amb l'alfabetització fins a graduat escolar amb 4 nivells: alfabetització, iniciació, pregraduat i graduat, amb un centenar d'alumnes. Es va ampliar l'ensenyament professional amb delineants i cursos del PPO (Programa de promoció obrera). Aquests cursos eren: soldadors, enrajoladors, reparadors d'electrodomèstics, conductors de 1a. i programadors informàtics (aquests promocionats per l'empresa IBM).

Pepe Ituarte ens va dir que ja era hora de pensar en un nom per a l'escola. L'equip de mestres vàrem pensar en el de "Jericó" per a l'educació general bàsica (que llavors ja tenia dues línies) i el Pepe en el de "Joan XXIII" per al Centre d'Estudis. Al cap de poc temps, vàrem haver de renunciar al de "Jericó", perquè els dos noms donaven lloc a equívocs i problemes legals.

Dos anys més tard, es va iniciar la formació professional reglada amb 406 alumnes i les especialitats d'administratius i delineants. També, mentre estàvem en aquell edifici, es va crear l'Escola Esportiva i el Departament d'Orientació.

L'any 1974, es van posar els fonaments del nou edifici i l'any 1975 es va fer la pista esportiva. Per fi teníem un lloc decent per a l'esbarjo dels infants i els joves, i per a les activitats de l'Escola Esportiva!

Curs 1977-1978: inauguració de l'edifici actual. En tan sols deu anys, el centre ha passat de 39 a 1.000 alumnes.

Març de 1983: inauguració de la piscina, construïda amb finançament mixt entre la Generalitat de Catalunya i aportacions privades. La instal·lació és d'ús públic, amb conveni amb l'Ajuntament de l'Hospitalet.

1988: L'equip promotor decideix constituir-se en fundació privada i distribueix la representació del patronat a tres estaments d'igual representació: el promotor, el protector i el que representa la Companyia de Jesús. Constitució de la Fundació Joan XXIII.

Curs 1988-1989: el centre compta ja amb 1.900 alumnes. Estratègia de lluita contra el fracàs escolar de l'entorn. S'inicien els cursos d'aprenentatges professionals, programa específic per atendre joves en risc social. Davant del creixement del fracàs escolar a la població, es decideix començar un tipus d'aprenentatges professionals que atén alumnes que no assolixen el primer grau de la formació professional. No existeix una certificació oficial per a aquests alumnes, però la titulació pròpia del centre els permet la seva inserció laboral, gràcies a la bona fama de la qual el centre gaudeix entre les empreses.

Curs 1990-1991: creació del Departament Escola–Empresa. Abans que es reconeixin oficialment en la normativa d'ensenyament les pràctiques en les empreses com a part del currículum de la formació professional, l'equip educatiu cerca vies legals que possibilitin pràctiques en les empreses per als alumnes del centre, que afavoreixin la seva inserció laboral.

Abril de 1991: I Saló de l'empresa i la formació professional. La jornada és inaugurada pel president de la Generalitat, Jordi Pujol.

Curs 1993-1994: s'inicia l'aplicació experimental de la reforma educativa (LOGSE), convertint-se en centre pilot del Departament d'Educació del Govern de la Generalitat. S'inicia també la reducció obligatòria de la ràtio d'alumnes per aula. Amb aquesta aplicació de la reforma, els alumnes del centre segueixen l'itinerari de tot l'ensenyament obligatori i postobligatori no universitari. La formació professional es transforma en els cicles formatius i s'inicien els batxillerats. Al mateix temps, i per donar cobertura als alumnes que no superen l'ESO, s'inicien els programes de garantia social, que pretenen combatre l'abandó del sistema educatiu.

Any 1994: es va participar en la fundació d'EPEC (Educació, Professió Europea a Catalunya).

El 29 de novembre de 1996 mor el fundador del centre, José Ituarte Mata. La cerimònia fúnebre, celebrada al poliesportiu del col·legi, és un multitudinari acte d'homenatge a l'obra del jesuïta i de reconeixement i suport a la Fundació Joan XXIII.

1997: la Fundació Joan XXIII signa un acord-marc amb la Companyia de Jesús per regularitzar les seves relacions i establir el marc de la relació i col·laboració entre les dues institucions. L'acord permet l'accés a la formació i coordinació pedagògica dels educadors del centre.

Estiu de 1997: camp de treball a Bòsnia. Durant la guerra dels Balcans, un grup d'alumnes de formació professional es planteja seriosament donar algun tipus de suport

a la població afectada per la guerra. Finalment, 20 estudiants de l'especialitat d'electricitat, amb tres educadors del centre, van organitzar un camp de treball a Sarajevo i Vrvovaic (Tuzla). Van instal·lar un total de 50 escalfadors elèctrics a les cases que s'estaven reconstruint. Fins i tot, van fer "una classe" a tot el poble perquè el sabessin engegar quan els connectessin al corrent elèctric. Prèviament, els alumnes van organitzar una campanya de recollida de fons per comprar els escalfadors i pagar el viatge. El projecte també va comptar amb la col·laboració d'empreses relacionades i de l'Ajuntament de l'Hospitalet.

Octubre de 1999: creació de l'associació educativa International Education, que agrupa, en els seus inicis, onze escoles europees de diversa naturalesa per promoure el coneixement cultural entre alumnes de diversos països i estimular l'aprenentatge de llengües estrangeres. L'acte se celebra al nostre centre i l'alcalde de la ciutat, Celestino Corbacho, actua de testimoni del compromís dels centres educatius europeus per treballar des de l'educació per una Europa més cohesionada i solidària.

Novembre de 2000: II Saló de l'empresa i la formació professional, sota el lema "Formem persones, formem professionals".

Maig de 2001: seguint l'èxit del saló organitzat al novembre, es constitueix el Consell Assessor per a la Formació Professional. La direcció del centre promou la formalització del treball que ja s'estava fent amb les empreses de l'entorn, mitjançant la constitució d'aquest òrgan assessor, que té com a finalitat promoure les relacions entre les empreses de l'entorn i del centre educatiu per a una millor orientació de la formació de l'alumnat i un seguiment més personalitzat de la seva inserció laboral.

2001: es decideix la transformació de l'espai de la piscina en un Centre de Tecnologies, per facilitar la inserció dels ciutadans i les empreses de l'Hospitalet i el Baix Llobregat en la societat del coneixement. Davant la construcció d'una piscina municipal als voltants del centre, el patronat de la fundació decideix proposar a l'Ajuntament de la ciutat, al govern de Catalunya i a les empreses i persones col·laboradores una iniciativa que respongui als reptes més actuals que l'entorn té plantejats, com és la lluita contra la fractura digital.

Estratègia de sistematització de l'acció educativa mitjançant processos de qualitat. L'any 2002, el centre obté el Certificat UNE-EN-ISO 9001:2000 aplicat a les activitats de: disseny i impartició de cursos per a la formació professional integral, reglada, ocupacional i contínua.

Gener de 2003: inici d'un curs dirigit a dones del barri que estan, des de fa anys, fora del mercat laboral per qualificar-se en habilitats d'empleades d'oficina i telefonistes. En l'actualitat, ja se n'han impartit vuit edicions.

2003: el centre rep el premi de la patronal catalana PIMEC-SEFES a la Innovació en la Formació en els Centres de Treball.

2003: inici de les activitats del Centre de Tecnologies Ituarte (CETEI). El 20 d'octubre es reuneix per primera vegada el Consell Rector del CETEI, que orienta i avalua el desenvolupament del projecte.

Setembre de 2004: l'expresident de la Generalitat, Jordi Pujol, proposa a la Fundació Catalana de l'Esplai i a la Fundació Joan XXIII l'organització d'una trobada amb veïns del barri de Bellvitge per comprendre millor l'evolució del barri des del seu origen fins a l'actualitat. La reunió se celebra al centre d'estudis i compta amb una representació d'unes cinquanta persones del barri, al marge de representants polítics.

1 de juny de 2005: inauguració oficial del CETEI, presidida per Pasqual Maragall, president de la Generalitat de Catalunya, i Celestino Corbacho, alcalde de la ciutat i president de la Diputació de Barcelona. Més de 400 persones, que representen el teixit empresarial, sindical, educatiu, polític, social i ciutadà assisteixen a l'acte i donen suport amb la seva presència a la posada en marxa del nou espai.

Curs 2005-2006: Comença a impartir-se el currículum "European Citizenship", que suposa dues hores a la setmana durant quatre anys (dels 13 als 17 anys), comú als centres educatius europeus membres de l'associació "Internacional Education". El currículum pretén impulsar un entorn d'aprenentatge obert i compartit amb centenars d'alumnes europeus per preparar-los a conviure en un nou marc geogràfic, cultural, social i lingüístic.

Març de 2006: III Saló de l'empresa i la formació professional, sota el lema "Les pràctiques a l'empresa, una via d'inserció laboral". Presentació de la guia de la formació en els centres de treball, elaborat pel Departament Fundació–Empresa.

Abril de 2006: el centre rep el premi a la qualitat en la formació en els centres de treball per la millor iniciativa, atorgat pel Departament d'Educació del Govern de la Generalitat i pel Consell General de Cambres de Catalunya.

3 de maig de 2006: el Síndic de Greuges de Catalunya visita el centre per conèixer-ne millor l'obra educativa i social. Atès que el director de la Fundació és membre del Consell Social del Síndic de Greuges.

8 i 9 de maig de 2006: el centre organitza la trobada de l'associació Internacional Education amb el responsable de l'informe PISA-OCDE, Andreas Schleicher, per presentar l'engegada del currículum European Citizenship i avaluar-lo. La trobada està oberta a tots els centres educatius de Catalunya i compta amb la presència de la consellera d'Educació del govern català, Marta Cid, el secretari general d'Educació del Ministeri d'Educació, Alejandro Tiana, el tinent d'alcalde de Cultura, en representació de l'alcalde de la ciutat, i el responsable del programa europeu ELOS, entre altres representants polítics educatius de Catalunya i Europa.

Juny de 2006: el CETEI engega el Laboratori de Transferència Tecnològica a l'Aprenentatge, que comporta dur la innovació en TIC als centres educatius. La Diputació

de Barcelona, la Secretaria de la Societat de la Informació, el Departament d'Educació, els ajuntaments de l'Hospitalet i del Prat donen suport i finançament a un projecte que té la col·laboració d'universitats i d'empreses.

Curs 2006-2007: integració d'una unitat de suport a l'educació especial (USEE) a 1r d'ESO, formada per vuit alumnes que presenten diverses deficiències.

Desembre de 2007: I Premi Marta Mata. El Ministeri d'Educació i Ciència convoca el I Premi Marta Mata a la qualitat dels centres educatius. La candidatura del Joan XXIII presenta 29 avals, entre els quals figuren administracions públiques i entitats del món educatiu de Catalunya i d'Espanya. L'objectiu principal del premi és reconèixer, destacar i fer visible la trajectòria d'aquells centres docents no universitaris que s'han distingit per les seves bones pràctiques i per l'esforç compartit de la comunitat educativa en la recerca de la millora de l'acció educativa, per aconseguir una educació de qualitat per a tots.

Curs 2007-2008: integració d'una unitat de suport a l'educació especial (USEE) a infantil i primària, formada per sis alumnes que presenten diverses deficiències.

Curs 2007-2008: el Departament d'Educació encarrega al CETEI l'acompanyament d'una vintena d'escoles públiques i concertades per aplicar el programa Laboratori de Transferència de les Tecnologies a l'Aprenentatge (LABTTA).

Octubre de 2008: 1a. edició del ITWorldEdu, congrés de trobada del món educatiu i les empreses tecnològiques, organitzat pel CETEI i celebrat a ESADEFòrum.

Novembre de 2008: visita del pare Adolfo Nicolàs, superior general de la Companyia de Jesús.

Curs 2008-2009: Parliamenting'09: el centre d'estudis impulsa un programa de la xarxa d'escoles europees International Education, en el qual participen 640 alumnes de 6 països europeus. L'objectiu és motivar el treball en xarxa, l'expressió democràtica i la participació, aprenent les millors pràctiques parlamentàries.

Juny de 2009: la XEAUC (Xarxa Escoles Associades a la UNESCO de Catalunya), celebra el seu 25è aniversari al Centre d'Estudis Joan XXIII, amb un acte en el qual participen més de 600 alumnes d'escoles d'arreu de Catalunya.

Curs 2009-2010: El centre és pioner en la implantació del Programa 1x1, a l'ESO (1 alumne/1 ordinador), promogut pel Departament d'Educació. Aquest projecte, en què l'alumnat de 1r d'ESO canvia els llibres i llibretes per un ordinador portàtil i llibres digitals en més de la meitat de les matèries, és el punt de partida d'un nou model d'escola que, incorporant la tecnologia, impulsa la innovació i el canvi metodològic a l'ensenyament.

Setembre de 2009: el centre és seleccionat per a la seva incorporació al Programa Qualifica't del Departament d'Educació, l'objectiu del qual és contribuir, des de la formació professional, a la millora de les qualificacions de les persones com una mesura contra el creixement desmesurat de l'atur estructural.

Octubre de 2009: 2a. edició del ITWorldEdu. El fòrum es consolida com a punt de trobada i referència de l'àmbit educatiu amb el sector TIC.

Febrer de 2010: el centre obté la Certificació de Gestió en Qualitat ISO 9001:2008 en totes les etapes educatives. L'empresa certificadora en destaca "el grau de maduresa d'implementació al centre del sistema de gestió en qualitat, així com la notable implicació de tot el personal en aquesta tasca".

Abril de 2010: el centre és guardonat amb el primer Premi d'Ensenyament atorgat per la Fundació Cercle d'Economia, en reconeixement a la tasca d'acompanyament personal dels alumnes en el seu itinerari de formació.

El primer edifici l'any 1968

Alfonso Perdigón, un dels primers pares que inscriu els seus fills al Joan XXIII: *"Para nosotros, el Joan XXIII, era y es como algo nuestro"*.

Luis Carlos García, exalumne i pare d'alumnes del Joan XXIII: *"Crec que la satisfacció més gran que pot tenir tot el personal d'un centre d'estudis és veure com els seus exalumnes porten els seus fills al mateix centre on ells es varen formar"*

EL CENTRE D'ESTUDIS JOAN XXIII AVUI

El Centre d'Estudis Joan XXIII, obra principal de la Fundació Joan XXIII, es defineix com un centre d'inspiració cristiana fortament compromès amb la realitat social del seu entorn territorial. Som un instrument al servei d'aquest entorn i facilitem la inserció a la realitat cultural catalana. Per aquesta raó, volem donar una resposta educativa basada en l'acolliment, el coneixement i l'acompanyament de les persones amb el propòsit que adquireixin els aprenentatges adequats per esdevenir persones equilibrades, responsables, competents i solidàries.

Missió, visió i valors

MISSIÓ

Promoure una formació innovadora, compromesa i personalitzada, que satisfaci les demandes del nostre entorn, d'acord amb criteris de promoció social i qualitat.

VISIÓ

El Centre d'Estudis Joan XXIII serà capdavanter en les iniciatives que promoguin:

- *la millora educativa, amb criteris de qualitat i cohesió social;*
- *les xarxes de cooperació i aprenentatge;*
- *el compromís i la satisfacció dels educadors i educadores.*

Ho desenvoluparà dins del projecte conjunt de Jesuïtes Educació, amb la finalitat que les persones esdevinguin equilibrades, competents i compromeses.

Aquesta proposta té quatre eixos principals:

FORMACIÓ ACADÈMICA: APRENDRE A APRENDRE

Som un centre facilitador de l'aprenentatge. Amb un ensenyament exigent i comprensiu, volem motivar el desenvolupament de les facultats internes de l'alumnat per tal que sigui capaç d'estudiar i comprendre; de conèixer i obrir-se noves perspectives; i d'agafar habilitats i hàbits d'estudi i treball. Cerquem la competència professional i el treball en equip del professorat, i animem la seva formació permanent.

FORMACIÓ PERSONAL: APRENDRE A SER

La nostra proposta educativa se centra en el creixement integral de la persona. Animem la formació d'un model de persona servicial, agraïda, reflexiva, capaç d'assumir les seves responsabilitats dins d'una societat democràtica, lliure i plural.

FORMACIÓ SOCIAL: APRENDRE A CONVIURE

Aprendre a conviure amb d'altres i per als altres. Demanem a les famílies una veritable aposta per l'educació dels seus fills i filles, col·laborant amb els educadors i participant en els organismes representatius. Estimulem el desig de combatre la injustícia, la disposició per resoldre conflictes, i el respecte i l'ajuda als altres.

FORMACIÓ CRISTIANA: APRENDRE A CULTIVAR LA VIDA INTERIOR

El Joan XXIII és un centre integrat dins de la xarxa dels centres educatius dels jesuïtes a Catalunya. Manifestem la nostra voluntat de no discriminar ningú en l'ensenyament, respectant l'opció religiosa feta per cadascú i el seu propi procés personal.

El Joan XXIII al 2010

El nostre centre compta amb els següents ensenyaments, amb un total de 1.698 alumnes (curs 2009-2010).

Ensenyament reglats	1.469
Educació infantil	154
Educació primària	313
Educació secundària obligatòria	443
Batxillerat	168
Formació professional de grau mitjà	171
Formació professional de grau superior	220
Ensenyaments no reglats	229
Programa de qualificació professional inicial	16
Curs de preparació a la prova d'accés a cicles de grau superior	51
Cursos gent gran	77
Cursos ocupacionals	85